

Előfizetési árak:
 egész évre 4 frt., felévre 2 frt.,
 negyedévre 1 frt.
 Egyes szám ára 8 kr.
 Hirdetések másoknál árak szerint.

A lap megjelenik minden osz-
 tótkönn.
 Felelős szerkesztő:
ENDRE JÁNOS

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Arpad-ut 20.
 hová a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési penzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

PESTMEGYE SZABADELVŰ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

A koronázás évfordulója.

Életünket és vérünket királyunkért!

A király és trón iránti hűség és sze-
 retet lelkes kifejezést ad évenként a
 nemzet azon örömnepén, mikor a ko-
 ronázás évfordulóját ünnepli. Millió,
 meg millió ember emeli fel szívét az
 Éghez, lelkét a Mindenhatóhoz, hogy
 imát rebegjen szeretet királyunk hosszú
 uralkodásáért.

Harmínczegy év mult el azóta, hogy
 a nemzet óriási lelkesedéssel, leirhatat-
 lan örömben feltette dicsőségesen ural-
 kodó, szeretett királyunk felséges fejére
 Szent István koronáját.

Ez fényes ünnep volt, melyhez ha-
 sonlót a magyar nemzet történelme
 még nem jegyzett fel.

A koronázás új korszakot alkotott
 az alkotmányban, szebb napokra deri-
 tette a hazát.

Deák Ferencz, a haza bölcsének köz-
 benjárása folytán új életre ébredt a
 nemzet, mikor az 1867-iki kiegyezéssel
 jóságos királyunk kibékült a nemzettel
 és helyre állította az 1848-iki alkotmány-
 nyunkat.

Felséges napok voltak azok, mikor
 szeretett királyunk hű népe közé jött
 és az ország fővárosában, a nemzet mil-
 lióinak határtalan lelkesedésére és örö-
 mére feltette Szent István koronáját.

Azt a koronát, mely már majd egy
 ezred éven át hirdeti a magyar hon
 nagyságát és hatalmát, azt a koronát,
 melyet a magyar nemzet sok balsors és
 vizsaly között ezer éven keresztül oly
 dicsőségesen megvédett.

Azóta egy egész korszak rebent el,

a nemzet szeretete meghatványozódott,
 hűsége megszilárdult, mert jóságos ki-
 rályunk dicsőséges uralkodása boldog-
 ságot, jólétet teremtett a nemzetnek. Egy
 szabad nemzetet, mely embert ember-
 rel egyenlővé tett, egyenlő jogokat és
 kötelességeket adott egyaránt gazdag-
 nak és szegénynek.

Jóságos királyunk dicsőséges ural-
 kodása fölemelte a hazát az alkotmány-
 nyos államok közé, a nemzetet a szabad
 kultur népei közé.

Az Ő böles intézkedései tették lehe-
 tővé azt, hogy a haza irodalma, művé-
 szete, gazdasága, ipar és kereskedelme
 ily hatalmas lendületet tudott venni és
 oly nagy arányban volt képes kifejlődni.

Ezért a magyar nemzet mindig nagy
 örömmel várja amaz elfelejtethetlen
 nap évfordulóját, mely a koronázás szép
 emlékét ujítja fel szívünkben, a melyen
 újból meg újból kigyulad szívünkben a
 szeretet lángja és a haza hű népe újra,
 meg újra legbensőbb hódolatát teszi le
 a magas trón számolya elé.

A nemzet millióinak ajkai megnyil-
 nak, hogy egy közös imát rebegjenek:
 Hatalmas jó Isten, tartsd meg sze-
 retett királyunkat, küld dicsőséges ural-
 kodására a Te szent áldásodat, hogy a
 nemzet, mely a rajongásig szereti nagy
 királyát még sokáig boldog legyen.
 Tartsd meg királyunkat a haza és nem-
 zet dicsőségére az élet legvégsőbb ha-
 táráig. Éljen a király!

Ujpest új községháza.

A községi élet központja, a város polgar-
 sága törekvéseinek, buzgalmanak és öntuda-
 tának kifejezője, törvényeinek őre, jogainak

védőmezeje a községháza; a melyből kell, hogy
 kiinduljon a lüktető életerő, a mely a község
 felvirágzását, gyarapodását előmozdítja. De
 viszont kell, hogy a községháza mello szék-
 helye legyen a község bizalmát bíró, s így a
 községet magát képviselő előljárásnak; kell,
 hogy az az épület, a mely fontos feladatánál
 fogva hivatal van egész községi létünkre
 döntő befolyást gyakorolni, ugy terjedelmére
 és berendezésére, valamint külső monumen-
 tális kiképzésére nevezé is, teljesen megfelel-
 jen jelentőségének.

A mily sajnálattal tapasztaltuk eddig, hogy
 mennyire hátrányos községünkre a községi
 hivatalok czelszerűtlen és eredményes hiva-
 taloskodást ugyszólván kizáró elhelyezése,
 ép oly kitérő örömmel és lelkesedéssel látjuk,
 hogy immár közel vagyunk ahhoz, hogy az új
 községházépítésnek, oly régóta vajdudó ügye
 dülőre jusson.

A „Magyar mérnök- és építész-egylet”, a me-
 lyet az előljárási községház tervezési pá-
 lyázatra beérkezett öt terv elbírálására fel-
 kért, meghozván határozatát, azt a tervekkel
 és terjedelmes jelentésével együtt beküldötte
 községünkre.

Örömlenkre szolgál, hogy mindjárt jelent-
 hetjük, hogy a pályázat eredménye igen ked-
 vező, a mennyiben a bíráló bizottság három
 oly tervet is talált a beérkezettek között, a
 melyek komoly munkássággal készülvén, szé-
 pen oldják meg a kitérőt feladatot és dija-
 zásra érdemesek.

A bíráló bizottság tagjai: Czigler Győző
 műegyetemi tanár, Gerster Kálmán és Scho-
 ditsch Lajos műépítészek a legbehatóbban
 foglalkoztak a mérnök- és építész-egylet üles-
 termében, szokás szerint nyilvános szemlere
 kitélt tervekkel s ezen beható tanulmányo-
 zásra való bírálati jegyzőkönyvükben egy-
 másután felsorolják az egyes tervek előnyeit
 és hátrányait.

A „Program szerinti” jeligés pályatervek
 különösen építészeti kiképzésű és homlokzat
 megrajzolásának ügyességét dicséri a bírálat,
 de kifogásolja az alaprajzi beosztást és a szer-
 kezeteiket. Ezen tervet már csak azért is ki-
 kellett zárni, mert nem az előirt nézetben, te-

A „KÖZÉRDEK” TÁRGYAJA.

Körülöttd járok . . . . .

(I. — E. — nek.)

Körülöttd járok, körülöttd bolygom,
 Edes boldogság az, a mi tehozzád von,
 Halványarcu szép lány;
 Oly közel vagy hozzám, leheleted érzem,
 S mégis olyan távol, oly messze vagy nekem,
 Mint délibáb a rónán . . . . .

Körülöttd bolygom s együtt szőjjük-fonjuk
 A jövőndő titkát, tán nem is gondoljuk,
 Hogy másképp is lehet:
 Tündérszárnyon szállunk a felhők fölébe,
 Hol nem fogadjuk be szívünk melegébe
 A zuzmaras telet.

A mit a jó Isten mosolygós kedvébe
 Ket közel beleszórt lelkünk rejtekébe,
 Ez az ábránd, — álom, —
 Arnyas virágerdőt fakaszt sorsunk felett,
 Virágos úgy benne a „Te” fészekhelyed
 És az „Én” világom!

Jatszom sötét hajad selymes fűrtjeivel,
 Suttogunk egymással, miként titkos éjjel
 Szellő az erdőben . . . . .
 Atfognám derekad, — de karod tiltva véd!
 Szívnam edes ajkad mámorító üdvét, —
 De mért futsz előlem?

Hóhéhr kis kezéd tartom a kezembe
 S dobogó szívemnek minden piros cseppje
 Csupán csak benned él, —
 Mondd, szemedben mégis mért néha a könyű? . . .
 Kezleden, hajadban az a hervadt szegfű
 Kit gyászol? . . . . . Mit remél? . . . . .

Emlékeid közé hogyha visszatévedsz,
 Hangod miért reszket? — Mi titokban révedsz,
 Rejtve, fajtva súlyát?
 Ha örömmel vágyol velem a holnapra,
 Arczod mért halványabb mégis napról-napra? . . . . .
 Mi emészt? . . . . . Mi táj hát? . . . . .

Körülöttd járok, körülöttd bolygom,
 Edes boldogság az, a mi tehozzád von,
 Halványarcu szép lány;
 Nem álmodom, itt vagy, tudom hogy ez való,
 S mégis oly messze vagy, mint a csalogató
 Délibáb a rónán . . . . .

Chalupka Rezső.

Postások mulatsága.

(A rákospalotai parkban 1898. évi június hó 4-én.)

Viz Arpad egy igen szűkszavu ur, máskül-
 lömben pedig postás, annak is a java. Hogy
 mennyire fukarkodik a szavakkal, annak il-
 lusztrálására álljon itt a köztünk lefolyt pár-
 beszéd:

Én: Azt hallom, hogy a postások mai mu-
 latsága elmarad?

Ó: El.

Én: Hm. De azt is hallotam, hogy min-
 den körülmények közt megtartatik?

Ó: Meg.

Én: Hát már most a kettő közül melyik
 igaz?

Ó: Ezyik.

Én: No, hallja, ön egy rettenetes ember.

Ó: (Erre már pláne hallgatott, csak ajká-
 nak egy rándulásával árulta el, hogy akart
 valamit mondani, de visszaszívta.)

Szerencseje ennek az urnak, hogy fele-
 sége van, kétszeres szerencseje pedig, hogy e
 köztünk keletkezett szellemes szóváltás közben
 felesége váratlanul megjelent. Szerencseje
 mondom, mert ingerültégem annyira foko-
 zódott, hogy már-már elesebb kifejezések
 gyülekeztek nyelvemem.

A felesége lehűtött.

Három lépésnyiről mosolygott és már on-
 nan kezdte:

— Milyen okos dolog találkozni olyan va-
 lakivel, a ki elszokott járnai a mulatságokra.

Egygyel többen leszünk, mert hát remel-
 tem, hogy maga is ott lesz, az idő szép; kel-
 lemes, a mulatság sikerülni fog, a mint a
 hogy mindig is sikerült az, a mit a postások
 rendeztek.

Aztán nekünk igen kényelmes is. A park
 közel van, akkor jövünk haza, mikor akarunk.
 Már 4 orakor kezdődik enekkel, társasjátékok-
 kal, utána pedig tánc lesz reggelig, még ak-
 kor is, ha eső találna lenni, mert nagy fedett
 helyiség áll rendelkezésre.

Tudja edes Krix-Krax. . . . .

Közbe vágtam.

— Most már tudom azt, a mit tudni akar-
 tam. Ezért faggadtam eredménytelenül szöke
 bajszu urát. Ha a mulatság minden körülmé-
 nyek közt megtartatik, ugy én is minden kö-
 rülmények közt ott leszek.

— Szép, szép. . . . . ragadta meg ismét a
 fonalat. Nem lehet rossz idő. Tudja a postások
 egyben távirások is. Azoknak pedig villamos

bát eppenséggel nem „programmi szerint“ volt megrajzolva.

A „Talan“ jelige alatt beadott tervek helytelen alaprajzi elrendezése kezezi főhibáját, de a homlokzatok kiképzése sem szerencsés.

Dicsérőbben nyilatkozik a bírálati jegyzőkönyv az „Utolsó percz“ és a „Vörös gyűrű“ jeligékkel ellátott tervekről, a melyeknek értéket a bíráló egyformának mondja, a miért is mindkettőnek egy-egy második 400 koronás díjat ítelt oda.

Az ügyes képre valló terveknek azonban az a közös nagy hibájuk van, hogy előcsarnokaik, lépcsőházaik és közlekedő folyosóik túlságosan pazar és nem vidéki községhez illő módon vannak kiképezve, a mi az építkezést fölötte megrágitja és a szükséges használati helyiségeket kiszorítja. Az „Utolsó percz“ jeligés terv architektúráját a bíráló megfelelőnek mondja, a „Vörös gyűrű“ jeligés terv építészeti kiképzése szabad felfogást mutat, de nem elég monumentális. Az első díjat 800 koronát a bíráló bizottság egyhangulag az „Észáradó mult után“ jeligével ellátott tervnek ítélte oda. Ezen tervről a bírálati jegyzőkönyv, eltekintve csekélyebb jelentőségű kifogásoktól igen dicsérőleg nyilatkozik. E szerint a tervnek egy általános situációja, valamint a hivatalok csoportosítása és elhelyezése czélszerű, monumentális architektónikus, kiképzése jó, különösen a közgyűlési terem van a főhomlokzaton igen jól kiemelve s az összes homlokzatok rajzolása gyakorlati képre vall. Különös érdeme e tervnek, hogy főlépcsőházának, bejáratainak, folyosóinak a községéhez méltó kiképzése mellett sem feledkezett meg kellő hasznosítható helyiségek létesítéséről: úgy hogy a bíráló szerint ezen terv *jövedelmezőség szempontjából is legtöbbet nyújt.*

Nem lesz érdektelen, ha ezen első díjat nyert tervvel, a melynek szerző-nevét meg a jeligés levele rejti, de a mely tervet nemsokára megvalósítva óhajtanánk látni, kissé bővebben is foglalkozunk.

Az István-teri r.-kath. templom tengelye helyezett épületnek egyik főhomlokzata az az István-út felé, mintegy 15 méterrel az utvonaltól beljebb van elhelyezve: míg a másik főhomlokzata a templommal áll szemben. Mindkettőnek közepén vezet bejárat az épület fő, illetve másod lépcsőházhoz. Az épület földszintjének baloldalát a lehető legkedvezőbb elhelyezéssel, tagas kávéház és vendéglőhelyiségek foglalják el: a melyek mellé a ter fölé a vendéglős lakása csatlakozik. Az István-út felé és az épület jobb oldalán összesen 11 üzlethelyiség nyer elhelyezést. A ter fölé meg egy széles kapubehajtó vezet az egyik udvarba, a melyben a tűzvédelmi istálló és szerlár vannak elhelyezve. Az egész I. emeletet a kedvezően csoportosított hivatalos helyiségek foglalják el. Itt nyerne elhelyezést a közösi hivatalokon kívül a tanácssterem, anyakönyvi

áramot előldező telepekké van dolgozva. A mint tudom, a parkba már annyi telepet szállítottak, hogy az egész terület egy villamos kör lesz, a mely távol tartja a vihart, az esőt, a hideget, mindent, ellenben villanyozza a kedélyt és . . . . .

Muszáj volt ismét közhé vágnom.

— Ott leszek, nagyságos asszonyom.

Aztán kalapot emeltem. Viz Árpád uramnak most már az ajka sem rándult meg. Kalapján billentett egyet és elváltunk. A szép asszony meg mentében is beszélt felem, de azt már nem hallottam, mert Zsoldos főjegyző fogott el, tudatva velem, hogy estére fontos és halaszthatlan ügyek megbeszélése végett nála meg kell jelenem.

Puff neki! gondoltam. E pillanatban teszék ígéretet, hogy a postások mulatságára megyek és ime fontos okok abban akadályoznak.

Mindegy, gondoltam tovább. Ugy fogok tenni, mint Viz Árpád uram. Röviden fogok beszélni a fontos ügyekhez és zsupsz kiugrom a parkba.

Ugy is lett. A fontos ügyet hamar megbeszéltek. Mindössze abból áll, hogy néhány vármegyei jegyző ücsögött a parkban a penzemet, (azt hiszem a Zsoldosét is.) Mindannyiszor letették a XX-ast és irtalmatlanul megkontráztak, elfogták a XXI-esemet és valóban maradtam.

A ki veszt, az joggal felkelhet az asztaltól. Én is eltem, eme joggal. Ajánltam magamat

hivatal, törvénybírói hivatal és adóhivatal. A II. emeleten van a diszes kiképzési közgyűlési terem, a mely úgy van kiképezve, s oly mellekkelhelyiségekkel ellátva, hogy igen czélszerűen vigalmak megtartására is alkalmas. A II-ik emelet többi része úgy van berendezhető lakásokra beosztva, hogy azok bármikor minden átalakítás nélkül hivatalos helyiségekül legyenek felhasználhatók.

Veleményünk szerint első sorban ez teszi a díjazott tervet érdemessé. Fejlődésben levő községünknek ugyanis ma kell már gondoskodnia a jövő szükségleteiről, különben úgy járunk mint az egyszerű ember, a ki kiszámitotta, hogy meddig fog élni s pontosan beosztotta vagyonát életidejére s szerencsésen el is költötte. De az a trefa esett meg rajta, hogy családott és számításában, jóval tovább élt mint remélte és elte aikonyán kellett új kenyérkeresethez látnia.

Nem elég új községünk felépítésénél csak annyi helyet kívánni, a mennyire e pillanatban szükségünk van, hanem legyen gondunk rá, hogy utódaink ne hibáztassanak rövidlátásunkert, ha a város fejlődése a közösi hivatalok megnagyobbítását kívánja.

Az új község felépítésének ügye most már további halasztást nem tűr. Lássunk hozzá tehát, hogy községünk javára és dicsére minél előbb ott álljon a mi községünk is, hirdetve Ujpest polgárságának erejét, tehetőségét s biztosítva községünknek a minden tekintetben mintaszerűen elhelyezett adminisztráció áldásos előnyeit.

ORSZÁGOS ÜGYEK.

Daniel Ernő báró kereskedelmi miniszter egy leiratot intézett a főváros tanácsához és az ország valamennyi másodfokú iparhatóságaihoz az építkezések ellenőrzése ügyében. A leirat így hangzik:

Az 1893. évi XXVIII. t.-cz. 17. §-ban foglalt felhatalmazás alapján az idézett törvény-cikkben körülírt iparfelügyeletet a belügy-miniszterrel egyetértőleg a kereskedelmi miniszter az építő iparra is kiterjeszti. Ehhez képest felhívja a tanácsot és valamennyi másodfokú iparhatóságot, utatsa a hatásköre alá tartozó elsőfokú iparhatóságokat, hogy a területükön folyamatba tett minden oly építkezést, melynek legalább husz munkás van foglalkoztatva, az illetékes iparfelügyelőnek haladéktalanul jelentsek be és az 1894. évi február hó 25-én 13469. szám alatt kiadott rendeletre figyelemmel az előemlített t. cz. 3. §-a szigorúan kerüljenek. Egyben felhívja a miniszter a területi királyi iparfelügyelőket, hogy oly építkezéseknél, melyeknél legalább 20 munkás van foglalkoztatva a több ízben idézett t.-cz. 14. §-ban részletesen körülírt vizsgálatot minden egyes esetben a bejelentés vétele után haladéktalanul ejtsék meg. Végül felhívja ezennel, hogy a területen leg-

és a vármegyebeliekre várakozó kocsin kiruczczantottam a parkba.

Ujje! Ennyi postást és postás kisasszonyt még sohse láttam együtt.

Istenemre, villamos legkörbe képzeltem magamat. Olyan különösen ropogtatták a csárdást, mintha a Morse-gép billentyűinek kopogása szolgáltatná volna a zenét. Maga Demény postaigazgató is verte labával a takust és mint egy nagy családnak a feje gyönyörködött szilajkedvű gyermekeiben, másrészt aggodalom fogta el, hogy másnap hany esonka távirat, hany rosszul irányított level tör borsot a publikum orra alá?

Aggodalma felesleges volt. A táviratok és levelek hallatlan gyorsasággal továbbítottak másnap, állítólag azért, mert minden postás, minden postás kisasszony füleben ott esengett az éjjeli csárdás gyors tempóban diktált zenéje.

Tegnap találkoztam Viz Árpád urammal mutatva a tudósítást és gratuláltam a miatltság sikerült voltához.

Egy hangot se szólt, ajkai se rándultak meg, kalapján se billentett, de szeméből egész biztosan kiolvastam abbéli gondolatát, hogy ez a tudósítás rövidebb is lehetett volna.

Én meg erre viszonzásul azt gondoltam, hogy ha ő helyette az ő szép és kedves feleségével találkozom, ugy a tudósításnak se vége se hossza nem lenne.

Kriz-Kraiz.

utobbi három év alatti építkezéssel előfordult balesetek számáról, a vizsgálat okáról és ellenőrzés módjáról a miniszterhez mielőbb jelentést terjeszsen fel.

A legutóbbi időben, a nagy építkezések alkalmával történt szerencsetlenségen okulva, csak üdvözölni lehet a kereskedelmi miniszternek ezen intézkedését, mely arról tanuszkodik, hogy a miniszter komolyan törődik az építő munkások bajaival.

— **Törvényjavaslat a közoktatási épületekről.** A legutóbbi költségvetési tárgyalás folyamán Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter bejelentette, hogy a közoktatási intézetek czélszerűbb elhelyezésére, különösen a vidéki városokban, megfelelő épületeket szándékozik emeltetni. Egy erre vonatkozó törvényjavaslat van készülöben most a miniszteriumban, melynek alapján a miniszter felhatalmazást fog kérni a szükséges iskolai és művelődési épületek felemelésére és egy erre szükséges hitel igénybevitelére. A javaslat benyújtása őszre várható.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI ÉLET.

Pestvármegye közigazgatási bizottságának ülése az e hó 9-ére eső országos ünnep miatt e hó 16-án délelőtt 10 órakor lesz a vármegyeház közgyűlési termében.

Heti tájékoztató.

Junius 30 nap.

9. csütörtök. *Urnappja.* Danilio, montenegrói trónörökös szül. 1871. Loverseny Alagon d. u. 3 órakor.

10. péntek. *Margit.* Mihály szerb fejedelem meggyilkoltatása 1868.

11. szombat. *Barnabás.* Metternich herceg megh. 1859. Loverseny Alagon d. u. 3 órakor.

12. vasárnap. *Bazilides.* Mezzini olasz agitátor szül. 1805. Loverseny Alagon d. u. 3 órakor.

13. hétfő. *Antal.* H. Lajos bajor kir. a starnbergi toban leli halálát 1886.

14. kedd. *Vazul.* I. Napoleon győzelme Merengonál 1800. Loverseny Alagon d. u. 3 órakor. (Utolsó nap.)

15. szerda. *Vida.* Szász Károly költő. ref. püspök szül. Nagy-Enyeden 1829.

HIREK.

— **Halaadó istentiszteletek.** Tegnap szerdán a koronázás évfordulóján a róm. kath. és az izraelita templomban halaadó istentisztelet volt, melyen a helybeli iskolák növendékei és nagyszámú közönség volt részt.

— **Megváltozott vizsgarend.** Az ujbéti állami elemi iskolákban az evzaro vizsgák az idén — tekintettel az urakodó járványos betegségekre — gondnoksági határozat értelmében előbb lesznek. Ennek fogva az összes állami elemi iskolákban az evzaro vizsgák most szombaton d. e. 8—12 óráig tartatnak meg.

— **Az »Ujbéti izraelita nőegylet«** Volfner Tivadar országgyűlési képviselőnk közbenjárására fölta a báró Hirsch Mor tele alapítványból kétezer frtot kapott.

— **Zaró hangverseny.** Pompásan sikerült koncerttel fejezte be az idei hangversenysorozatát a beszélő újság, a Telefon Hírmondó. A fővárosi színházak legkiválóbb művésznői és művészei, az irodalom több jeles működtött közre felolvasással, szavalattal énekkel, Somlóné Vadnay Vilma, a kitűnő operetteprimadonna, Haraszthy Hermin, a vizsínház jeles művésznője, Hegyesi Mari, Csillag Terez, Helvey Laura, Cs. Aiszeghy Irma, Paulayné-Adorján Berta a Nemzeti Színház tagjai, H. Novák Iren, Kordin Mariska, Zilahyné-Singhoffer Vilma, Ladányi Mariska, Kaczér Margit, az operaház művésznője, Somló Sandor, Zilahy Gyula, Bartók Lajos, Herczeg Ferenc, dr. Varady Antal és Kertész Ödön töltötték be a változatos műsort.

— **A Margitsziget.** A fővárosnak ez a pompás paradicsoma városos bucsujárhely a szép nyári napokon. Az arisztokrácia sok tagja allandoan is künn lakik ezen a gyönyörűsége szigeten. Évről-évre fokozódik allando nyári lakóinak száma. Legutóbb gróf Hunyadi László városos belső tilkos tanácsos, Gruz Albert, Barkassy Géza miniszteri tanácsosok bereltek lakást.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszter az »Ujbéti társasköre« és a »Kecskeméti betegsegélyező és mentő egyesület« alapszabályait a bemutatási zárdékkal látta el.

— **Dalestély.** Az »Ujpesti dalkör« e hó 18-án este a Podruzsik Ferencz-féle vasut-utcai vendéglő helyiségében kedélyes dalestélyt rendez, mely igen érdekesnek ígérkezik. A mint értesülünk a dalkör a nyár folyamán több családi jellegű mulatságot fog rendezni, a mi bizonyára öröme fog szolgálni a dalkedvelőknek. Mi meg azon örömlőknek adunk kifejezést, hogy a dalkör szépen tölti be nemes hivatását.

— **A községi reformról** rendelkező s immár teljesen megállapítottan tekinthető törvényjavaslatba föl van véve, mint értesülünk egy rendelkezés, mely a községeket arra kötelezi, hogy szegényeiket összeírják és állandóan nyilvántartsák. Eme rendelkezés alapját és egyik kiindulási pontját fogja képezni egy nálunk sajnos, nagyon elhanyagolt társadalmi feladat megoldásának, a szegényügy rendezésének, a mely irányban a közigazgatási s illetőleg a községi reformjavaslat több más rendelkezéstől is méltán várhatók üdvös eredmények.

— **Bokréta-ünnepély.** Az »Ujpesti közművelődési kör« most szombaton este 6 órakor tartja saját házában bokréta-ünnepélyét.

— **A koronázás évfordulója.** Az anyagi-földi elemi iskola tegnapi szerdán méltó módon ünnepelte meg a koronázás évfordulóját. A szép és megható ünnepély az iskola szépen díszített tornatermében díszes közönség jelenlétében folyt. Az ünnepélyt d. e. 9 órakor Bánó József igazgató nyitotta meg szép szavakkal, mire az intézet énekkara a »Királyhimnust« énekelte négy szólamban. Azután Huszár Zoltán tanító gyönyörű és szóvirággal gazdag szavakkal az ünnepély jelentőségét esettette. Ezt a növendékek alkalmi szavalata és éneke követte, mire Bánó József a király és a haza eltérésével a hazafias ünnepélyt bezárta. Ki kell emelnünk, hogy az intézet jól szervezett énekkara díszere valóban bármely felsőbb intézetnek is, oly szép összhangzatban énekel az elemi és ipariskola növendékeiből szervezett daloskör, mely kiváló eredmény Miklós Denes tanítónak az érdeme.

— **Az »Ujpesti kath. legény egylet«** múlt vasárnapon tartott visegrádi kirándulása fényesen sikerült. A tagok és vendégek kedvező időben, reggel fel 7 órakor indultak el Palota-Ujpest állomásától. Visegrádra érve Deák elnök misét mondott, melyet az egész kiránduló társaság meghallgatott. Azután a társaság felment a visegrádi hegyre, a Mátyás-forráshoz. Innét a társaság kisebb csoportokban megtekintette a régi vár nevezetességeit, deután pedig kedélyes társasjátékokkal töltötte a kellemes időt, úgy, hogy nagyon is gyorsan érkezett el az idő a hazautazáshoz. A társaság kellemesen mulatva és szép emlékekkel gazdagon este 11 órakor érkezett haza Ujpestre.

— **Az »Ujpesti társaság.«** Ennek a körnek — a mint más helyen jelentjük, — most hagyta jóvá alapszabályait a belügyminiszter. Eddig a kör, mely lelkes fiatal emberekből áll, csendesen működött, nem lépett meg ki a nyilvánosság elé, de annál szebben munkálkodott közre a testületi szellem fejlesztésében, és abban, hogy a társadalmi életet a maga körében felebrésze. Most, hogy a kör megerősödött, szankeziót nyert, ki fog lépni a nyilvánosság elé és fiatal lelkesedéssel Ujpest szunnyadó társadalmát felkelti mely álmából, az ujpesti társadalmi életbe új erőt csepegtetni. Mi örömmel üdvözljük az új kört, melyhez mi szép reményeket fűzünk.

— **Elgázolás.** Vasárnap f. hó 5-én este 10 óra után Russ Lajos lakatos Ujpestről a fővárosba akart bejönni. A mint a külső váci-úton haladó villamos kocsiára föl akart ugriani, keze megcsuszott és a szerencsétlen ember a villamos kocsi kerekére alá került, mely mindkét karját elvágta. A súlyosan sérültnek a mentők nyújtották az első segélyt és miután sebeit bekötötték, beszállították a Rókus-kórházba.

— **Az 1899. évre érvényes orsz. képviselő-választók névjegyzékének** kiigazítási munkálatait az arra delegált bizottság befejezte. Elnöke a bizottságnak Mády Lajos, tagjai pedig Eusfi István, Gerő Zsigmond és Dezső Lajos voltak. A kiigazítás folytán a választók száma 76-al szaporodott. Az utóbbi összeírás 1972 választót mutat ki, míg ezuttal 2048 választó iratott össze. Ezen munkálat most a vármegyei központi választmányhoz kerül, a honnan

ideiglenes névjegyzék gyanánt annak idején visszajön azon czélból, hogy itt kitétetvén, esetleges jogorvoslatokkal lehessen élni. A névjegyzék kitételéről értesíteni fogjuk olvasóinkat.

— **A »Trilby«** előadásáról, mely e hó 25-én lesz, lapunk jövő számában fogunk bővebben megemlékezni és annak nagyszerű előkészületeiről beszámolni. Most csak azt jelezzük, hogy a darab zenei részét Barna Izsó, a népszínház kitűnő karmestere fogja vezetni.

— **Egy asszony, meg egy fiatal ember.** Jövő kedden érdekes becsületbeli ügy kerül a büntető járásbírósa előtt tárgyalás alá. A panaszos egy ujpesti asszony, a vádlott pedig egy fiatal ember. Az egész ügy állítólag egy bosszu műve, mert a fiatal ember szerelmes szemekkel nem néz az asszonyra. Nagy érdeklődéssel várjuk a tárgyalást, melyről érdekeségénél fogva bő tudósítást fogunk hozni. De azért a pörnek meg nem lesz vege, mert a mint értesülünk a vádlott fog mint vádló felépni és viszont vádat emelni a vádló és a tanúk ellen. Tehát az érdekes pör kellő szenzációt fog szolgáltatni a lapoknak.

— **»A folt mely tisztít«** előadása, mely e hó 19-én kerül színre fényesen fog sikerülni, a megnyílt az előadásra a jegyek nagyobb része már el van adva.

— **Egyik varju nem vájja ki a másik szemét.** azt mondja a közmondás, de ezt Dezső Lajos községi pót képviselő megczáfolta, mert ő mint áll. hivatalnok az egyedüli, a ki a községi tisztviselő új és csak a nyári idényben 8—2 óráig tartandó hivatalos órák ellen van. Csodáljuk, hogy mint áll. hivatalnok nem tudja azt, miszerint a községi tisztviselő is emberek. Könnyű vizet predikálni és bort inni.

— **Gyermekmajális.** Lapunk múlt számában sajnálatunkat fejeztük ki, hogy a szokásos gyermekmajális annak idején elmaradt. Most pedig, hogy járványos betegség uralkodik a Kis Deák-utcai óvodásné kivitte gyermekeit a rákospalotai erdőbe. Mi most ebből kiindulva nem tudunk eligazodni, hogy vajjon indokolt-e a járványos betegség miatt az évzáró vizsgákat előbb tartani, avagy ilyen veszélyes időben miért sőtáttatták végig Ujpesten azon vidék gyermekeit, a hol legjobban graszszál a járvány. Vagy az egyik, vagy a másik komédia.

— **A vörös kakas.** Múlt hétfőn ejzel fel egy órakor felszállt a vörös kakas Kozma Bálint asztalosmester Lőrincz-utca 77. számú házára és ezt teljesen elhamvasztotta. Tudósítónk a következőképen számol be. A vasárnapi mulatozók különféle és nem éppen harmonikus hangjai közre hétfőn éjfél fel 1 órakor a harangok tűzjelzése és a tűzoltók riadója vegyült, mely Ujpest melyen alvo közönségét is felriasztotta. Mindenki kisetelt a házakból és ijedten kereste a tájt, a melyen a hatalmas tűzoszlop mutatkozik. De csakhamar mindenki meggyőződött arról, hogy a jó öreg Kozma Bálintot sújtotta ez alkalommal a baj, a kinek a háza addig már egy lángtenger volt. A tűzoltók gyorsasága sem bírta a bajt elhárítani, mert a pusztító tűz teljesen elhamvasztotta az egész épületet és a szomszédház fedelzetét. Nagy szerencse, hogy a lakásban levő butorokat és a nagy műhely felszerelését, nehéz munka után, meg lehetett menteni. Különben a kár amugyis mintegy het ezer forint.

— **Jó fogás.** Az ujpesti rendőrség, az ő dícséretére, múlt heten jó fogást csinált. Befogta azt a belőrőbandát, melynek gyakori lopásai miatt annyiszor felszólaltunk. Tudvalévőleg egész telen egymást érték Ujpesten a tolvajlások, a nélkül, hogy egyszer is sikerült volna a tettesek valamelyikét is elfogni. A lopásokat a tettesek egy és ugyanazon módon követték el, a miből arra lehetett következtetni, hogy a lopásokat egy tolvajbanda követte el, meg pedig úgy, hogy a nyitva feledeft helyiségekbe halott be. A rendőrségnek a fellevese helyesnek bizonyult. A múlt hó 28-án a Károlyi-utca 30. sz. a. ház egyik lakásából hurelltak el a tolvajok minden elmozdíthatót. A detektívek a házbeltől két személyleírását kaptak oly emberektől, a kik a

házkörül ólalkodtak s a kiket a lopással gyanúsítottak. A személyleírás Murinyák Antal és Butor Károly foglalkozás nélküli csavargókra illet, a kiket a rendőrség elfogott. Kihallgatásuk alkalmával a lopásokat beismerték s egyuttal elárulták társaikat is, a kik most már szintén a börtönben ülnek. Ezek: Kralicek András, Baumann József, Pogány József és Fejes Jenő, valamennyien foglalkozás nélküli csavargók. Saját beismerésük alapján eddig 25 lopás derült ki, melyeket ez évben követtek el, de valószínű, hogy még több bűn terheli lelkiismeretüket. A lopott portekát Weiler Áron ujpesti házalónál értékesítették, a kít a rendőrség szintén letartóztatott. Ezzel kapcsolatban felemlítjük azt, hogy mindezek dacára a betörések ninesenek kimerítve, mert múlt heten péntekről szombatra éjjel feltörték a népszigeten levő trafikot és elvittek mintegy 80 frt értékű árut.

— **Gyilkosság az országuton.** Uj-Kécskéről kegyetlen rablógyilkosság hírért vesszük. Feldmayer Adolf uj-kécskei toll- és bőrkereskedő június 1-én Kecskemétre vitte áruit eladás végett. Este hazaindult, de utközben megtámadták a kocsiját. Őt meggyilkolták és kirabolták. — Kovács Károly esendőrnek sikerült már másnap gyilkosát, Sztár Pál személyében elfogni és a kecskeméti törvényszéki fogházba szállítani. A rablógyilkos, szemben eddigi tagadásával, azt vallotta e hó 5-én a vizsgálóbíró előtt, hogy az elrablott pénzt Uj-Kécsken, az anyja házában rejtette el és ha odakiséri, hajlandó azt előadni. Teszari vizsgálóbíró és Horváth alügyész e vizsgálat alapján két fegyveres őr kíséretében Uj-Kécskére átkísérték Sztárt, a kít ott a lakosság elkeseredett szitkokkal fogadott. A fogházörök, a kik a rablógyilkost kísérték, hallatlan könnyelműséggel jártak el, amennyiben még meg se kötözték Sztárt. Ezt aztán csakhamar meg is bánták. Sztár ugyanis, a mikor anyja lakásába bevitték, egyenesen egy szekrenyhez rohant kikapta onnan a borotváját és elvágta a nyakát. A helyszínen azonnal megjelent Geffert dr. orvos, a ki a súlyos sebet összevarrta. Sztárt ezután visszazárolták Kecskemétre. Azt mondta, a mikor az öngyilkossági kísérletért kérdőre vonták, hogy az elrejtett pénz meséjét csak azért találta ki, mert otthon akart meghalni. A törvényszék most vizsgálatot indított annak a kiderítésére is, hogy kít terhel a felelősség a rab gondatlan szállításáért.

SPORT.

Alagi versenyek.

Az idén egymást váltják fel az édekesebb-nél édekesebb versenyek. A budapesti löverseny után a bécsi, most ismét az alagi verseny kelti fel a sportsmannok érdeklődését.

Az alagi ötnapos meeting kedden kezdődött, melynek eredménye nagy érdeklődés mellett a következő volt:

I. Megvívó-Handicap. Első Csecse, második Diszpógar, harmadik Valeria, Tot. 2: 40, helyre 25: 24 II. 25: 110 III.

II. Eladók versenye. Prior és Lelencz holtversenyben első, Dobsina harmadik. Tot.: 5: 7 (Prior), 5: 13 (Lelencz), helyre: 25: 35 (Prior), 25: 39 (Lelencz), 25: 152 III.

III. Ujpesti akadályverseny. Helyes első, Lapály második, Kerdés elbukott, lovasa csekély zuzodásokat szenvedett. Tot.: 5: 8.

IV. Terebes gátverseny. Bánatos első, Verbun második, Leder harmadik. Tot.: 5: 27, helyre: 25: 55 I., 25: 55 II.

V. Ketevések versenye. Radeliffe első, Párta III. második, Beladonna harmadik. Tot. 5: 11, helyre 25: 29 I. 25: 20 II. 25: 48 III.

VI. Vácsi díj. Agbar első, Ohó második Galambos harmadik. Tot. 5: 9, helyre 25: 30 I. 25: 35 II. 25: 31 III.

A mai verseny iránt sport körökben igen nagy érdeklődés mutatkozik, amennyiben több meglepetés várható.

Versenyek lesznek még: szombaton, vasárnap és kedden. Azután a nyári meeting egy kis pihenője lesz a sportközönségnek.

A mai versenyek fonypontja lesz a palotai díj és a Marquis-gátverseny. Azt hisszük, hogy a Gist-istálló ma eikezdi győzelmes szereplést. Az ezeröttszáz koronás akadályverseny két kitűnő stajernek: Ontariónak és Dogarossának lehet a találkozója. Mind a kettőnek sok híve lesz az alagi fogadók között.

Szépirodalmi csarnok.

Egy bűnös házasság.

— Regény —
Irtta: *Erschinger Jánosné*.
(VI. Folytatás.)

II. A királyi főbíró.

A Szent-Quentin tere egyik régi, zord háznak sötétes szobájában ült egy férfi, ki e szomorú barátságos környezetbe tökéletesen beleillett. Előtte az asztalon egy olajlámpa égett, melynek sugarai az ernyő az asztalra vetítette, miáltal minden egyéb a szobában sötét maradt, a hatalmas szekrények ódivatú faragványai, mint itt-ott feltűnő kisertetek pokol fajzati tűntek fel, melyek mintegy a hatalmas varázsló szavára jöttek elő oduikból, hol rejtőzködtek, vagy koporsóikból, hogy mesterük hatalmát növeljék.

Es valóban ama bársonyruhás rideg férfi oly benyomást tett a szemelőre, mint egy ördögökkel cimboráló démon, magas sovány alakja, kopasz feje, beesett sárga arca, melyből kegyetlen, szuró szeme bizalmatlanul tekintgetett körül, úgy nezett ki mint Faust.

Fokozta a benyomást még az a körülmény, hogy előtte az asztalon papírok feküdtek, melyekből mohón olvasott és melyek, ha nem is voltak veres betűkkel írva, de verről beszéltek, mert e papírok élet és halálra szóló vádakat tartalmaztak.

E férfi Vatel Horatius volt, a király főbírája. Késő este volt és Horatius már több órán át a lakásán dolgozott, delelőt a mint a királyi törvényszeki palotából hazaérkezett, alig vett magának annyi időt, hogy egy szerény ebédet elköltsön, most támlásszékeben hátra vetve magát, hangosan kiáltá:

— Lolotte.

E kiáltásra egy rut ven asszony tekintett be az ajtón.

— Hm? — kérde az öreg.

— Van-e már nyolcz óra?

— Igen.

— Hozd be a vacsorámat.

— Igen.

— Leányom fenn van szobájában?

— Igen.

— Volt valahol leányom ma?

— Nem.

— Mond neki, hogy azonnal jöjjön hozzam.

— Igen.

A lakonikus öreg eltotyogott s Horatius bátorlalanul rágya körmeit, miközben mintegy magában beszélve mondá:

— Majd megtanítalak én szófogadatlannak lenni.

Meg néhány érthetetlen szót mormogott maga elé a szigorú főbíró, azonban ajkait összeszorítva kegyetlen mosoly ült sötét arcára, midőn a szobába egy leányka lépett. Szép volt a leányka, szép, minők a régi velencei festők képein láthatók, megnyerő kék szemekkel, kedves mosolylyal az arcán, melynek senki sem tud ellentálni s oly ezüst csengősü hanggal, melylyel mindenkit meghódít, a ki nem rossz, vagy a kit a világ rossz-szasága végkép el nem keserített.

— Jó estét atyám, — kiáltá a kedves gyermek, miközben a fiatalság élénkiségevel a rideg férfi nyakába ugrott — ez azonban hirtelen, ugyszólván gorbombán eltaszította magától és rákiáltott:

— Esztelenység, megmondtam már ezerszer neked, hogy az ilyesmit nem szeretem.

Bátorlalanul húzódott vissza az ifjú leány, az a fájdalmas vonás, mely remegő ajkain látszott, mutatta mennyire fáj neki a rideg bánásmód, de hallgatott s alázatosan várta atyja megzörlítését.

— Marion, hivattalak — kezdé a szót Horatius.

— És én rögtön jöttem.

— Nem is tanácsolnám az ellenkezőt; én nagyon elegetten vagyok veled Marion.

(Folyt. köv.)

A közönség köreiből.*

Nyílt levél

Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez.

Kegyelmes Uram azt hiszi, hogy a tanügyi viszonyok Ujpesten a legszebb rózsaszínben állanak. Az igaz, hogy azokat általában nem lehet elítélni, de van ám az ujpesti tanügyi nek egy legsötétebb Afrikája is és ez az Attila-utcai iskola, de meg jobban mondva annak sötétséget az ottani igazgató árasztja.

Most is történt egy eset, a mely nemcsak Magyarországon, de az egész civilizált világban unikum a maga nemében s nem hisszük, hogy hasonlóra valamikor egy iskola történelmében rá lehetne akadni.

Megtörtént az az eset, hogy egy igazgató, nevezetesen Radoch József, egy kitűnő tehetségű fiút, talán azért, mert arca nem volt az igazgató nyere, minden erőnek erejével rossz bizonyítvánnyal akart sújtani.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Egy ujpesti gyárosnak a fia, a ki a helybeli Baross-utcai 1. 2. 3. és Attila-utcai iskola 4-ik osztályát kitűnő sikerrel végezte, most a negyedik osztály vizsgáját magán uton akarta letenni. Neki is menta vizsgának, de vesztére, mert az igazgató kegyetlen üldözése, a fiút minden áron meg akarta buktatni, a fiú tehát olyan bizonyítványt kapott, a melyet miután a fiúval igazságtalanság történt az osztálytanító nem is irt alá. Persze ez csak akkor történhetett, a mikor Illek Vincze gondnoksági elnök nem volt itthon és Csepcsányi Béla gondnoksági alelnök igazságszeretetének ellenére, az igazgató által befolyásoltatta magát — a mi nagy csodálatunkra.

Kiadtak tehát egy osztálytanító aláírása nélkül ellátott bizonyítványt, a mely lelkiismeretlenül lett kiállítva.

De a gondos apa nem hagyta a dolgot abba, hanem elment fiával a budapesti evangélikus iskolába, a melyet a Radoch József vezetése alatt álló iskolával egy napon említeni sem lehet és újra levizsgáztatta a fiút.

A fiú két és félórai szigorú megvizsgálás után kitűnő bizonyítványt kapott.

Most kerdezzük a Miniszter urat, hogy vajjon szabad-e ilyen dolgokat egy alkotmányos országban, egy 40 ezer lakossal bíró községben és a tizenkilencedik század végén megtörülés nélkül cselekedni?

Lehet-e feltételezni azt, hogy egy ilyen igazgató hivatalos esküjének és minden hivatalos embertől követelhető lelkiismeretességgel járt el?

Nincs-e abban olyasvalami, a mit köznyelven igazságtalanságnak neveznek. És szabad-e egy intézet vezetőjének igazságtalannak lenni?

Az igaz, hogy Illek Vincze gondnoksági elnök teljes satisfaktiót ígert az elkeseredett apának és mint tudjuk, ezt meg is fogja kapni, de ezért megis jónak láttuk ezt, ha csak azért is, — hogy fogalmat szerezzen emez önkényről a kegyelmes Miniszter ur is — közölni.

Egy apa.

Szerkesztői üzenetek.

E J. Jezvin. A leveleteket megkaptuk, rövid időn belül válaszolunk. Üdvözlét!

Többeknek. A beküldött közleményeket legközelebb hozzuk.

Fellütnövénynek. A lánchidról a Dunába ug-rani és kiúszni a partra még nem oly nagy vizez, hanem a Duna közepéig uszni és onnét felugorni a lánchidra, az már nagy dolog. Azzal azt éri el, hogy a képes újságok hozni fogják becses arczképét.

14392.

k. i. 1898.

Ujpest község előjárósága

Pályázati hirdetmény.

Ujpest község fogyasztási és italadó bérlet-tel két fogyasztási ellenőri állásra pályázat hirdettetik:

Ez állások mindegyikével felhavi utólagos részletekben fizetendő 800 forint fizetés jár.

Feltételek:

A megválasztott ellenőr 400 forint ovadékat köteles a község pénztárába befizetni.

Igazolni kell nagykorúságot, magyar honnosságot, erkölcsi magaviseletet és egészséges testi szervezettel, továbbá a szükséges jelentések és tenyleírások fogalmazásában való jártasságot.

Hasonló állásban való előbbi sikeres alkalmazásban voltak előnyvel bírnak.

Kölesönös felmondási idő 3 hónap.

A sajátkezűleg írt pályázati kérvények f. évi június hó 11-ig a községi előjárósághoz adandók be.

Ujpesten, 1898 május 25-én.

Zsoldos János
főjegyző.

Lindt János
bíró.

Ház

Ujpest, Toldy-utca 10. sz., mely áll 6 szoba, 4 konyha, pincze, mosókonyha és egy nagy darab jól művelt szőlőkertből azonnal eladó. Kifizetett telek.

Vendéglő

István-tér 9. szám a. (Matzek házban.)

Van szerencsém a t. közönségnek b. tudomására hozni, hogy ezen vendéglőt f. é. június 1-én saját kezelésembe átvettem.

Gondoskodtam, hogy ismert magyar konyhám és most beszerzett csömöri, szegszárdi és badacsonyi valódi jó magyar boraim és kőbányai söreim által a n. é. közönséget pontosan kiszolgálva b. partfogását kiédemeljem.

Vendéglóm lágas és kényelmes termein kívül az udvari árnyas

Kerthelyiségemet

f. június 9-én (Urnapiján) ünnepélyesen megnyitom.

A n. é. közönség látogatását kérve

tisztelettel

Blitzner Károly

vendéglős.